

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2022-06-07 i mål nr M 846-22, se bilaga A

PARTER

Klagande

EO

Ombud: ME

Motpart

1. Ragn-Sells Treatment & Detox AB, 556076-8516
2. Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Österåkers kommun

SAKEN

Anmälan om ny utsläppspunkt för lakvatten från Brännbackens deponi i Österåkers kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av punkten 2 i mark- och miljödomstolens dom undanröjer Mark- och miljööverdomstolen Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut den 18 januari 2022, MHN § 2:8, dnr 505-28125-2019, och Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Österåkers kommuns beslut den 12 mars 2019, dnr 2017.1851-427, samt återförvisar ärendet till nämnden för fortsatt behandling.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

EO har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen *i första hand* ska ålägga verksamhetsutövaren att fortsättningsvis avleda sitt lakvatten till Margretelunds reningsverk och omhänderta sitt dagvatten inom den egna fastigheten och *i andra hand* ska ändra mark- och miljödomstolens dom så att länsstyrelsens beslut även omfattar krav för verksamhetsutövaren att visa att lakvattnet från deponin inte utgör risk för människors hälsa och miljö samt att totalkväve, kvicksilver, bensen och PFAS ska ingå i kontrollprogrammet och tillsynen.

Ragn-Sells Treatment & Detox AB (Ragn-Sells) har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Österåkers kommun (nämnden) har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

EO har anfört i huvudsak följande.

Brännbackens avfallsanläggning omfattas av samma krav som andra nedlagda avfallsanläggningar, det vill säga människors hälsa och miljön får inte påverkas negativt. Det saknas historik över utförda provtagningar på lakvattnet. Det finns enbart sporadisk dokumentation. Det är oklart vad som menas med våtmarkssystem i sammanhanget. Lakvattnet leds ut till ett öppet dike som mynnar ut i Skirenån och vattnet hamnar slutligen i Östersjön. Verksamhetsutövaren bör förpliktas att omhänderta lakvattnet på sådant sätt att det inte finns risk för människors hälsa och miljön, vilket bäst sker genom att lakvattnet fortsättningsvis avleds till Margretelunds reningsverk. Det krävs en reningsanläggning innan lakvattnet får nå recipienten. I annat fall måste verksamhetsutövaren förpliktas vidta och följa tydliga skyddsåtgärder. Skyddsåtgärderna ska också omfatta avledning av lakvatten från hela deponin det vill säga inte enbart från lakvattendammen. Det finns ingen kontroll över läckage. Provtagningsprogrammet

måste även omfatta bland annat totalkväve, kvicksilver, koppar, arsenik, bensen och PFAS. Det är inte tillräckligt att bedöma utsläpp av ammoniumkväve.

Det förefaller som att den anmälda utsläppspunkten redan tagits i anspråk. Sedan åtminstone år 2020 finns ett rör som går från lakvattendammen till det öppna diket som mynnar ut i Skirenån. Utredningen i målet saknar uppgifter om avloppsvattnet som kommer från verksamhetsytan. Lakvattnet som avleds lokalt måste vara fritt från farliga föreningar i form av tungmetaller m.m. Den föreslagna lokala behandlingstekniken är inte anpassad till lakvattnets eller dagvattnets/avloppsvattnets sammansättning. Verksamhetsutövaren har inte någon kontroll över sin anläggning och avledning av vatten eftersom det redan idag släpps ut förorenat vatten.

EO har utfört provtagningar av vatten och sediment i provpunkterna Y2 och Y5 samt på abborre fiskad i Strömsjön och gett in sammanställning av resultaten.

Ragn-Sells har anfört i huvudsak följande.

Lakvattnet kan omhändertas, renas och släppas ut utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön i enlighet med aktuell anmälan. Ärendet gäller vattnet som i nuläget avleds från Brännbackens avfallsanläggning till Margretelunds reningsverk och som till största del består av lakvatten från den avslutade och sluttäckta deponin (cirka 4/5 av vattnet) och av en mindre del dagvatten från verksamhetsytan på anläggningen (cirka 1/5 av vattnet). Den långsiktiga planen för lakvattnet från deponin är enligt den godkända avslutningsplanen från 2002 att behandla lakvattnet i en lokal reningsanläggning med målsättningen att omhänderta, rena och släppa ut det lokalt efter godkänd sluttäckning. Att avleda lakvatten till Margretelunds reningsverk har varit den alternativa lösningen fram till dess att lakvattnet kan omhändertas lokalt.

Kommunala reningsverk är byggda för att i första hand ta emot och rena hushållsvattnet. Den lokala behandlingstekniken i anmälan är väl anpassad till lakvattnets sammansättning och därför bättre lämpad för detta syfte än det kommunala reningsverket. Sedan början av 1990-talet har Ragn-Sells haft ett omfattande kontrollprogram

för lakvatten, vatten från verksamhetsytan samt andra vatten på och omkring anläggningen. Utöver kontrollprogrammet har lakvattnet karakteriserats år 2012 och 2018. Ny lakvattenkarakterisering planeras att utföras under år 2023. Våtmarkssystemet finns inte anlagt ännu. Lakvattendammen, som fungerar som uppsamlingsdamm för lakvatten och dagvatten från verksamhetsytan, finns däremot anlagd. Dammen är tät och står inte i förbindelse med diket som ligger i anslutning till dammen. Vattnet i lakvattendammen pumpas vidare till Margretelunds reningsverk. Övrigt dagvatten samt vatten från omgivande terräng avleds genom mindre diken och självfallsledningar till diket nordöst om dammen. Det rör som klaganden nämner är ett utloppsrör för den ledning som leder övrigt vatten och vatten från omgivande terräng till diket. Nämndens beslut är välgrundat och baserat på omfattande undersökningar, exempelvis har belastningsutrymmesberäkningar använts som vägledning för att identifiera en acceptabel utsläppsnivå till recipient. Ragn-Sells har angett en robust reningsmetod (våtmarkslösningen) som är väl anpassad till utsläppets sammansättning.

Nämnden har anfört i huvudsak följande.

Att pumpa lakvattnet till Margretelunds reningsverk har enligt verksamhetsutövaren varit en tillfällig lösning till dess att lakvattnet kan omhändertas på egen hand. Det är rimligt att lakvattnet tas om hand med hjälp av egen reningsanläggning för att inte en sammanblandning ska ske av lakvatten och övrigt hushållspillsvatten i Margretelunds reningsverk. Kontrollprogrammet uppdateras vid behov utifrån utredningar såsom lakvattenkarakteriseringars resultat eller om ny kunskap tillkommer. Det sker i samråd med tillsynsmyndigheten. Nämnden har möjlighet att ta stickprov vid behov för att kontrollera att verksamhetsutövarens vattenprover tas och analyseras på korrekt sätt. Analysresultat har visat samma nivåer för verksamhetsutövarens och nämndens provtagningar. Nämnden kan inte bedöma klagandens analysrapporter eftersom kännedom saknas om provtagningsstrategi och tillvägagångssätt.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Utgångspunkter för prövningen

Ragn-Sells har till nämnden anmält en ny utsläppspunkt för lakvatten från Brännbackens deponi som innebär att lakvattnet ska ledas om från nuvarande rening vid det kommunala reningsverket i Margretelund till lokal rening i ett anlagt våtmarkssystem. Frågan i målet är om den anmälda förändringen av lakvattenhanteringen vid Brännbackens deponi med de försiktighetsmått som det överklagade beslutet innefattar kan ske utan skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Alla som bedriver en verksamhet ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. (2 kap. 3 § miljöbalken.) Kraven gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. (2 kap. 7 § miljöbalken.)

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar inledningsvis att efter godkännande av en deponis sluttäckning utgör deponin anmälningspliktig verksamhet enligt 29 kap. 26 § miljöprövningsförordningen (2013:251) fram till dess att åtgärder inte längre behöver vidtas enligt 33 § förordningen (2001:512) om deponering av avfall. Brännbackens deponis sluttäckning godkändes i september 2022. Även om en verksamhet inte är tillståndspliktig kan tillsynsmyndigheten vid handläggning av ett anmälningsärende förelägga en verksamhetsutövare att ansöka om tillstånd, om verksamheten medför risk för betydande föroreningar eller andra betydande olägenheter för människors hälsa eller miljön (9 kap. 6 a § miljöbalken).

Av praxis följer att lakvatten och förorenat dagvatten från en avfallsanläggning typiskt sett inte är lämpade för avledning till kommunala avloppsreningsverk och därför som

utgångspunkt ska renas lokalt. I vissa enskilda fall har sådan avledning dock godtagits under en begränsad övergångstid eller av delströmmar som på grund av sitt föroreningsinnehåll varit väl lämpade för extern behandling i ett kommunalt avloppsreningsverk. (Se t.ex. Mark- och miljööverdomstolens domar den 29 februari 2012 i mål nr M 10600-10, den 7 april 2015 i mål nr M 7838-14, den 22 juni 2016 i mål nr M 576-15 och den 13 juni 2018 i mål nr M 6745-17.)

Pågående utsläpp

När det gäller nuvarande förhållanden i recipienten framgår av en rapport från IVL Svenska miljöinstitutet (rapport U 5697, Miljöförhållanden i Brännbackens avfallsanläggnings recipientsystem) att det vatten som avleddes till recipient under perioden juni 2015 till maj 2016 gav höga beräknade halter av ammoniakkväve. Dessa halter översteg bedömningsgrund för god ekologisk status för särskilda förorenande ämnen (SFÄ) i Klassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvatten (HVMFS 2019:25) i kontrollpunkterna Y2 och Y5. Det noteras även att halterna av flera ämnen som typiskt sett förekommer i lakvatten var höga i detta vatten. I sediment var halten av koppar i Bosjön och Strömsjön över bedömningsgrund för SFÄ. Halter av PAH, PCB och DDT i sediment var också förhållandevis höga. Halter av PFOA och PFOS i vatten, som mättes vid ett tillfälle i de två sjöarna, översteg inte metodens detektionsgräns. Senare mättes PFOS i Skirenån till halten 0,73 ng/l (december 2016) och 0,92 ng/l (mars 2017). Dessa värden är högre än det gränsvärde för PFOS som används vid statusklassning av kemisk status i en vattenförekomst.

Mark- och miljööverdomstolen bedömer att ovan angivna förhållanden i recipienten kan vara en följd av lakvattenläckage till övrigt vatten. Till detta ska läggas dels att det uppges finnas en brandövningsplats på området, dels att hittills uppmätt halt PFOS i vattenförekomsten Västra Saxarfjärden överskrider miljö kvalitetsnormen för PFOS i vatten (God kemisk status år 2027), vilket innebär att åtgärder kan behövas i avrinningsområdena för att kunna nå denna norm i framtiden.

Redovisningen ger mot denna bakgrund inte tillräckligt underlag i fråga om hantering av verksamhetens vatten, vilket behövs för bedömningen av anmäld ändring. Det gäller

främst volymer och föroreningsgrad i olika delflöden och hur olika vatten hålls åtskilda, samlas upp, behandlas och avleds. Inte heller kartmaterialet klargör detta.

Anmälda tillkommande utsläpp

I Mark- och miljööverdomstolen har nämnden kompletterat ärendet med bland annat verksamhetens ursprungliga tillstånd, avslutningsplan och beslut om sluttäckning. Av avslutningsplanen, som är från år 2002, framgår att lakvattnet som tillfällig lösning under den tid som avslutningsarbeten pågår fortsatt ska pumpas till Margretelunds reningsverk och att det därefter ska behandlas lokalt. Förväntad långsiktig lakvattenproduktion angavs till ca 1 350 m³/år. Som huvudalternativ för den långsiktiga hanteringen av lakvattnet angavs luftning och bevattning av energiskog (om kväve-nivåerna fortsatt är höga), våtmark (om halten av kväve i lakvattnet är relativt låg) eller infiltration i geologiskt filter (förutsatt att halten av kväve är begränsad). Den i anmälan valda lösningen omfattar lakvattendamm för utjämning, därefter en översilningsyta och ett kaskadfilterdike för nitrifiering och vidare till nedanför liggande våtmark för denitrifikation och slutrening. Det framtida vattenflödet till dammen, med efterföljande rening i det planerade våtmarkssystemet, uppskattas nu till ca 25 000 m³/år.

Nämnden har beslutat om försiktighetsmått rörande bland annat egenkontroll och meddelat ett begränsningsvärde enbart för ammoniumkväve. Genom länsstyrelsens beslut har ärendet återförvisats till nämnden vad gäller bestämmande av försiktighetsmått avseende ammoniumkväve.

Av den senaste lakvattenkaraktiseringen från år 2018 och sammanställningar av lakvattenanalyser för åren 2014–2016 och 2015–2017 framgår att mycket höga halter har uppmätts av, utöver ammonium- och ammoniakkväve, PFAS och PFOS i förhållande till gränsvärden för prioriterade ämnen och bedömningsgrunder för SFÄ. Halter över dessa värden har även redovisats för vissa metaller i lakvattnet liksom för koppar och antracen i lakvattensediment. Även om de mest närliggande delarna av ytvattenrecipienten (diket, Skirenån, Bosjön, Strömsjön och vattendragen till havet) inte är utpekade som vattenförekomster i VISS (Vatteninformationssystem Sverige) indikerar jämförelsen med gränsvärden och bedömningsgrunder för god status att utsläppen riskerar att utgöra en olägenhet för hälsa eller miljö.

Mark- och miljööverdomstolen kan konstatera att utredningen i målet endast ger knapphändig information om den pågående verksamheten för avfall och massor på verksamhetsytan trots att vattnet i lakvattendammen, enligt uppgift från Ragn-Sells, till 20 procent består av vatten från denna verksamhet. Utredningen ger inte stöd för att det är tillräckligt att vatten från behandlingsytorna hanteras inom ramen för egenkontrollen. Även detta vatten bör utredas och redovisas inom ramen för anmälan.

Ett våtmarkssystem likt det föreslagna kan förväntas ha god reningseffekt för *näringsämnen* även om det, såsom bolaget också anger, kommer att få minskad effekt under den kalla årstiden. Bolaget har dock inte visat att det redovisade våtmarkssystemet för lakvattenreningen kan förväntas ha någon avgörande effekt för de *miljöfarliga ämnen* i lakvattnet som redovisats, framför allt svårnedbrytbara organiska föreningar som PFAS/PFOS, men även metaller. Sådana ämnen kan kräva annan, specifikt inriktad reningsteknik och en längre gående avskiljning av olika vatten med olika reningsbehov, för det fall att halter eller mängder riskerar att utgöra en olägenhet för hälsa eller miljö.

Sammanfattande bedömning

Den tidigare verksamheten på platsen och utsläpp av det vatten som inte samlas upp i lakvattendammen har lett till den påverkan i recipienten som bolaget redovisar. Den nu anmälda lakvattenhanteringen kommer, som klaganden framhåller, att belasta samma recipient.

Anmälan har avgränsats till att gälla ändrad hantering och utsläppspunkt för det vatten som tidigare avletts till avloppsreningsverk. Mark- och miljööverdomstolen anser mot bakgrund av den redovisade situationen i recipienten och med beaktande av att den föreslagna vattenbehandlingen kan ha begränsad möjlighet att rena flera av de föreningar som finns i lakvattnet att utredningen är bristfällig. Redovisningen behöver omfatta hela verksamhetsområdets vattenhantering och utsläpp, inklusive volymer och föroreningsgrad i olika delflöden samt hur olika vatten hålls åtskilda, samlas upp, behandlas och avleds.

I enlighet med vad som anförts ovan behöver ärendet utredas ytterligare inför en bedömning av verksamhetens påverkan på människors hälsa och miljön. Först därefter kan ställning tas till vad som utgör bästa möjliga teknik samt vilka begränsningsvärden och försiktighetsmått som i sådant fall bör föreskrivas.

Målet i dess helhet ska därför återförvisas till nämnden för fortsatt behandling.

Avgörandet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Liselotte Rågmark, Petra Bergman och Åsa Hanna, referent, samt tekniska rådet Kerstin Gustafsson.

Föredragande har varit Julia Lodén.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2022-06-07
meddelad i
Nacka

Mål nr M 846-22

PARTER

Klagande och motpart

Ragn-Sells Treatment & Detox AB

Klagande och motpart

EO

Ombud: ME

Motpart

Miljö- och hälsoskyddsämnden i Österåkers kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länstyrelsen i Stockholms läns beslut den 18 januari 2022 i ärende nr 505-28125-2019, se [bilaga 1](#)

SAKEN

Ny utsläppspunkt för lakvatten från Brännbackens deponi i Österåkers kommun

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avvisar Ragn-Sells Treatment & Detox AB:s överklagande.
 2. Mark- och miljödomstolen avslår EO överklagande.
-

BAKGRUND

Ragn-Sells Avfallsbehandling AB (numera Ragn-Sells Treatment & Detox AB) inkom till Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Österåkers kommun (nämnden) med en anmälan om ändring av utsläppspunkt för lakvatten och dagvatten från verksamhetsytan från Brännbackens avfallsanläggning. Nämnden beslutade den 12 mars 2019 att förelägga Ragn-Sells Avfallsbehandling AB (numera Ragn-Sells Treatment & Detox AB) att vidta vissa skyddsåtgärder. Beslutet överklagades till Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen) som i beslut den 18 januari 2022 bl.a. upphävde punkten 3 i nämndens beslut och återförvisade ärendet till nämnden i den delen för fortsatt handläggning, ändrade lydelsen i punkten 8 i nämndens beslut samt avslog överklagandena i övrigt.

Ragn-Sells Treatment & Detox AB och EO har överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Ragn-Sells Treatment & Detox AB (bolaget) har yrkat att mark- och miljödomstolen ska fastställa punkten 3 i nämndens beslut. Till stöd för sin talan har bolaget anfört i huvudsak följande.

Bolaget överklagar länsstyrelsens beslut att upphäva punkten 3 och återförvisa ärendet till nämnden för fortsatt handläggning. Bolaget har inget att erinra mot den ändrade lydelsen av punkten 8 eller övriga delar av länsstyrelsens beslut.

Den enskilda bedömningen som ligger till grund för nämndens beslut om begränsningsvärden för ammoniumkväve i punkten 3 är tillräcklig. Bedömningen är baserad på omfattande utredningar och undersökningar som säkerställer att recipienten inte påverkas negativt.

Länsstyrelsen anger att begränsningsvärdet för ammoniumkväve som årsmedelvärde är relativt högt jämfört med några exempel från 2007 som finns angivna i Naturvårdsverkets faktablad 8306, men att en bedömning dock måste göras i varje enskilt fall. Bolaget anser att den enskilda bedömning som utförts i detta fall är välgrundad och omfattande och att vidare handläggning därför inte ska krävas. Länsstyrelsens påstående att begränsningsvärden för ammoniumkväve vanligtvis ligger mellan 3-5 mg/l är inte relevant eftersom det alltid är den enskilda bedömningen som styr. Länsstyrelsens påstående är dessutom baserat på ett fåtal exempel från 2007 angivna i Naturvårdsverkets faktablad och saknar därmed även statistisk relevans.

Länsstyrelsen anger att det inte kan anses tillräckligt att enbart hänvisa till att utsläppen inte ökar eller blir något lägre än då lakvattnet avleds till avloppsreningsverk eller att endast utgå från belastningsutrymmesberäkningar. Enligt länsstyrelsen saknas det underlag som visar om utsläppet behöver begränsas i relation till vid varje tidpunkt aktuellt flöde i recipienten.

Den jämförelse som gjorts med omhändertagande av lakvattnet på avloppsreningsverk gjordes på Österåkers kommuns begäran och har inte använts av bolaget som grund för bedömning av utsläppsvärden. Bolaget har inte heller enbart utgått från belastningsutrymmesberäkningar i bedömningen av utsläppsvärden. Belastningsutrymmesberäkningar har däremot använts som vägledning för att identifiera en acceptabel utsläppsnivå till recipienten. Utredning avseende flödesvariationer, säsongvariationer och åtgärder som kan vidtas vid ogynnsamma förhållanden i recipienten har utförts. Utredningar avseende ammoniumkväve finns bl.a. i rapport utförd av IVL ”Miljökonsekvenser av tillförsel av ammoniumkväve till nedre Skirenån”.

Enligt länsstyrelsen saknas det underlag som visar hur långt det skulle vara möjligt att begränsa utsläppen av ammoniumkväve och kostnad för det. Bolaget har angett en naturnära reningsmetod som inte är kemikalie- eller energiintensiv och som heller inte kräver konstant övervakning av personal. Då deponin är avslutad, övrig

verksamhet är begränsad och lakvattnet visar en mycket tydlig trend med avtagande halter och avtagande flöde är en våtmarkslösning ett bra val av reningsmetod för platsen. Andra reningsmetoder har tagits hänsyn till i ett tidigt skede men inte bedömts som passande. Det kan inte anses rimligt att ytterligare utreda andra reningsmetoder som kräver omfattande styrning, kemikalier och energi för en avslutad deponi med förhållandevis låga föroreningshalter, när utredningarna visar att den föreslagna metoden säkerställer ett gott skydd för recipienten och inte försämrar dess status.

Bolaget har givit in och hänvisat till material som finns tillgängligt i nämndens akt.

EO har i första hand yrkat att mark- och miljödomstolen ska ålägga bolaget att fortsättningsvis avleda sitt lakvatten till Margretelunds reningsverk och omhänderta sitt dagvatten inom den egna fastigheten Skeppsbol 1:69. Hon har i andra hand yrkat att domstolen ska ändra länsstyrelsens beslut så att beslutet även omfattar krav för bolaget att visa att lakvattenkaraktiseringar samt analyser av lakvatten och vatten från verksamhetsytan inom ramen för kontrollprogrammet för Brännbackens avfallsanläggning visar att lakvattnet innehåller låga halter av föroreningar dvs. förutom ammoniumkväve även halten kvicksilver, koppar och arsenik. Bolaget ska därvid styrka att bolagets analysresultat av vatten verkligen avser vatten som kommer från den aktuella platsen. Till stöd för sin talan har EO hänvisat till vad som anförts hos länsstyrelsen samt tillagt i huvudsak följande.

Länsstyrelsen har i sitt beslut bortsett från vad hon anförts angående provtagningspunkter samt analysresultat i de olika punkterna.

Bolaget har inte utfört någon provtagning på bios. Anledningen till detta har inte redovisats av bolaget. Charlotte Åkerlinds provtagning på fisk, i det här fallet abborrar, talar sitt tydliga språk. Bolaget ska åläggas att utföra provtagningar på bios, för att få ett korrekt underlag.

För att visa föroreningshalterna har EO låtit utföra provtagningar med efterföljande analyser vid ackrediterat laboratorium. Dessa analyser visar avsevärt högre föroreningshalter än vad bolagets provtagningar och analyser visar. Hon är kritisk till att länsstyrelsen i sitt beslut bortsett från dessa uppgifter. Beslutet måste omfatta utredning och redovisning i de olika provtagningspunkterna.

Länsstyrelsens beslut uppfyller inte miljöbalkens bestämmelser. Att bortse från extremt höga värden av kvicksilver och arsenik kan inte vara ett led i att inte skada människors hälsa eller miljön. Det kan inte heller stå i proportion till kostnaderna att en verksamhetsutövare i bolagets format inte kan svara för kostnaderna för att sådana föroreningar inte får släppas ut i sjöar, vattendrag och till slut havet i skärgården.

Det finns sammanfattningsvis synnerliga skäl för att bifalla EO yrkanden.

EO har hänvisat till analysresultat och Europeiska miljöbyråns nyhetsbrev nr. 3/2018.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut och nedan.

Bolagets överklagande

Mark- och miljödomstolen konstaterar inledningsvis att bolagets överklagande endast avser länsstyrelsens beslut att upphäva punkten 3 i nämndens beslut och återförvisa ärendet i den delen till nämnden för fortsatt handläggning. Bolaget har inte överklagat övriga delar av länsstyrelsens beslut.

Enligt 34 § andra stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) får talan mot ett beslut, varigenom mål återförvisas till lägre instans, föras endast om beslutet innefattar avgörande av fråga som inverkar på målets utgång, dvs. innebär ett

ställningstagande i sakfrågan. Denna princip får anses tillämplig även på återförvisningsbeslut som fattas av en förvaltningsmyndighet (se t.ex. MÖD 2014:21).

Länsstyrelsen, som är en förvaltningsmyndighet, har genom det överklagade beslutet upphävt punkten 3 i nämndens beslut och återförvisat ärendet i den delen till nämnden för fortsatt handläggning. Länsstyrelsen motiverade beslutet med att ett begränsningsvärde om 15 mg/l som ett årsmedelvärde är relativt högt, att det saknas underlag i vissa avseenden och att det inte kan anses tillräckligt att enbart hänvisa till att utsläppen inte ökar eller blir något lägre än då lakvattnet leds till avloppsreningsverk eller att endast utgå från belastningsutrymmesberäkningar. Mark- och miljödomstolen konstaterar att länsstyrelsen inte har gjort några uttalanden i frågan om vilka skyddsåtgärder avseende utsläpp av ammoniumkväve som nämnden ska begära. Länsstyrelsens beslut innefattar, i denna del, inte något ställningstagande som inverkar på ärendets utgång och det är därför inte överklagbart i denna del. Bolagets överklagande ska därför avvisas, vilket innebär att länsstyrelsens beslut att återförvisa ärendet till nämnden står fast.

EO överklagande

EO har trots påminnelse från domstolen inte inkommit med de bilagor som hon hänvisar till i sitt överklagande. Mark- och miljödomstolen prövar därför målet på befintligt material.

Mark- och miljödomstolen har gått igenom handlingarna i målet samt övervägt vad EO har anfört i mark- och miljödomstolen. Domstolen finner inte skäl att göra en annan bedömning än den länsstyrelsen har gjort i det överklagade beslutet. EO överklagande ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 28 juni 2022.

Per-Anders Broqvist

Ola Lindstrand

I domstolens avgörande har deltagit f.d. hovrättslagmannen Per-Anders Broqvist, ordförande, och tekniska rådet Ola Lindstrand. Föredragande har varit tingsnotarien Carolina Fredin Haslum

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.